

Schoolondersteuningsprofiel

Laurentius De Praktijkschool

Samenwerkingsverband
VO Delflanden, 28.9

Looptijd: 2017 - 2021

Schoolondersteuningsprofiel, het SOP

Inhoud:

- 1. Inleiding**
- 2. Algemene gegevens van de schoollocatie**
  - 2.1 Contactgegevens algemeen
  - 2.2 Onderwijsniveaus die op deze locatie kunnen worden gevolgd
  - 2.3 Kengetallen
  - 2.4 Algemene onderwijsvisie van de school en de visie op de ondersteuningsstructuur
  - 2.5 Preventief beleid van de school op gebied van gedrag, veiligheid en gezondheid
- 3. De basisondersteuning binnen onze school**
  - 3.1 Preventieve en licht curatieve interventies
    - 3.1.1. Toelating, intake- en plaatsingsprocedure
    - 3.1.2. Leerlingvolgsysteem
    - 3.1.3. Mentoraat
    - 3.1.4. Ondersteuning op het gebied van stage
    - 3.1.5. Ondersteuning op didactisch/cognitief gebied
    - 3.1.6. Ondersteuning op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag
    - 3.1.7. Ondersteuning van leerlingen met een lichamelijke, auditieve of visuele handicap
- 4. Extra ondersteuningsmogelijkheden binnen onze school**
  - 4.1 Extra ondersteuning op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag
  - 4.2 Ondersteuning in de thuissituatie
  - 4.3 Grenzen aan de ondersteuning
- 5. Organisatie van de onderwijs ondersteuningsstructuur**
  - 5.1 Zorgstructuur
  - 5.2 Functionarissen binnen de school
  - 5.3 Inzet specialisten vanuit de expertisepool
  - 5.4 Samenwerking
  - 5.5 Kwaliteitsbeleid op gebied van zorg en ondersteuning

1. Inleiding

Kenmerken van het Schoolondersteuningsprofiel, het SOP

In dit SOP worden de mogelijkheden van onze school beschreven voor het bieden van passend onderwijs aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en hoe het ondersteuningsaanbod *op basis van de huidige financiering* binnen onze school is georganiseerd. Het SOP levert een beeld van zowel de onderwijsinhoudelijke, als de procesmatige en structurele kenmerken van onze schoollocatie op het niveau van de basisondersteuning alsmede de extra ondersteuning die onze school kan leveren in samenwerking met expertise van het samenwerkingsverband en/of de ketenpartners. Onze school heeft dit SOP opgesteld conform de wet Passend Onderwijs.

Gezamenlijke standaarden voor basisondersteuning binnen het samenwerkingsverband

De scholen en de schoolbesturen van het SWV VO Delft hebben gezamenlijke afspraken gemaakt over de basisondersteuning in het VO. Deze basisondersteuning bestaat uit zes standaarden die, op basis van indicatoren, beschrijven welk kwaliteitsniveau op de schoollocaties binnen het samenwerkingsverband minimaal aanwezig moet zijn.

De uitvoering van de standaarden voor de basisondersteuning valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. De standaarden voor de basisondersteuning is op alle scholen gelijk, maar de uitvoering hoeft niet volledig identiek te zijn. Scholen hebben samen vastgesteld wat tot de basisondersteuning behoort, maar elke school geeft dat vorm op de manier die aansluit bij de onderwijskundige visie, pedagogische visie of mensvisie van de school. Bij het bieden van een passend onderwijsaanbod wordt onderscheid gemaakt tussen basis-, breedte- en diepteondersteuning.

Wat is basisondersteuning:

Basisondersteuning is de onderwijsondersteuning die elke school binnen het samenwerkingsverband in huis heeft (minimum ondersteuningsniveau). Deze ondersteuning wordt in en om de reguliere klas geboden door de eigen school. Voor een groot deel kan deze onderwijsondersteuning worden geboden door de docent van de leerling met een ondersteuningsbehoefte. Door het creëren van een veilig pedagogisch klimaat, goed klassenmanagement, activerende instructievormen en effectieve leertijd (vitale onderdelen van een krachtig primair proces) worden gunstige randvoorwaarden geschapen voor succesvol leren en acceptabel gedrag. De leraar is handelingsbekwaam in het adequaat inspelen op uiteenlopende behoeften van leerlingen en weet in de lessen differentiatie toe te passen, zodat leerlingen met verschillende capaciteiten aan hun trekken komen.

Basisondersteuning:

Het geheel van preventieve- en licht curatieve interventies afgesproken binnen ons samenwerkingsverband, die binnen de onderwijs ondersteuningsstructuur van de school, onder regie en verantwoordelijkheid van de school, waar nodig met inzet van expertise van andere scholen of de ketenpartners, zonder indicatiestelling, planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau worden uitgevoerd.

Wat is breedteondersteuning :

Breedteondersteuning wordt opgevat als de speciale onderwijsondersteuning die binnen een reguliere school beschikbaar is, in samenwerking en afstemming met het samenwerkingsverband, externe onderwijs- en/of zorginstellingen. Het aanbod aan breedteondersteuning draagt bij aan het zorgprofiel van de school.

Voorbeelden van breedteondersteuning:

- Tijdelijk toegevoegde ondersteuning voor de docent/het team door middel van de inzet van een specialist vanuit het samenwerkingsverband.
- Beschikbaarheid van leermiddelen/hulpmiddelen voor leerlingen met een specifieke handicap
- Plaatsing van een leerling in een structuurklas binnen de school.

Wat is diepteondersteuning:

Diepteondersteuning is de speciale onderwijsondersteuning die buiten de reguliere school is georganiseerd. Diepteondersteuning wordt geboden in speciale onderwijsvoorzieningen.

Breedte- en diepteondersteuning (extra ondersteuning):

Alle vormen en combinaties van onderwijs- en zorgarrangementen die de basisondersteuning overstijgen en die bijdragen aan een dekkend aanbod van ondersteuning en voorzieningen binnen het samenwerkingsverband, waarbij de bovengrens van het aanbod en de voorzieningen wordt bepaald door het jaarlijks beschikbare budget van het samenwerkingsverband. De extra ondersteuning wordt georganiseerd in de vorm van onderwijs- en zorgarrangementen, die licht curatief en tijdelijk van aard kunnen zijn, dan wel intensief, langdurend of structureel.

2. Algemene gegevens van de schoollocatie**2.1 Contactgegevens algemeen**

Kenmerk	Gegevens
Schoolbestuur	Laurentius Stichting
Denominatie	Katholiek
Locatie brinnummer	26MJ
Schoollocatie	Laurentius Praktijkschool
Straat	Kappeyne van de Coppellostraat 28
Postcode en plaatsnaam	2613XP Delft
Telefoonnummer	015 2146523

2.2 Onderwijsniveaus die op deze locatie kunnen worden gevolgd

	Alle leerjaren	Onderbouw	Middenbouw	Bovenbouw
Praktijkonderwijs	x			
Opleiding Horeca- Assistent Niveau.				x
Branche- certificaat winkelmedewerker				x

2.3 Kengetallen

	17/18	18/19
Totaal aantal leerlingen	152	
Totaal aantal klassen	12	
Gemiddeld aantal leerlingen per klas	14	
Leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte:	14	
• Aantal leerlingen PRO	150	
• Aantal leerlingen met ondersteuningsaanbod vanuit SWV VO	2	

• **2.4 Algemene onderwijsvisie van de school en de visie op de ondersteuningsstructuur**

Wat	Kernachtige beschrijving
Algemene onderwijsvisie van de school	<p>Wij zijn een overzichtelijke, kleine school in Delft met veel aandacht voor de individuele leerlingen. In een veilige, gestructureerde omgeving en met een positieve sfeer wordt onderwijs op maat geboden. Hierbij spelen het aanleren en toepassen van sociale vaardigheden een belangrijke rol. Met oog op de mogelijkheden en de talenten van leerlingen begeleidt een deskundig en gemotiveerd team de leerlingen naar een zo zelfstandig mogelijk functioneren in de maatschappij (werk, wonen, vrijetijdsbesteding en burgerschap).</p> <p>Voor leerlingen met de benodigde motivatie en capaciteiten bestaat er de mogelijkheid om branche-certificaten te halen en om eventueel door te stromen naar vervolgonderwijs. Het eigenaarschap van de schoolloopbaan ligt, in samenspraak met de ouders/verzorgers, bij de leerlingen. Betrokkenheid van externen, initiatieven van leerlingen, personeel en betrokkenen worden op prijs gesteld en ondersteund. Leerlingen kunnen ook verwezen worden naar andere vormen van VSO als er sprake is van handelingsonbekwaamheid.</p>
Visie op (leerlingen)zorg en ondersteuning	<p>De ZORG op school is gericht op alle leerlingen en is samenhangend en transparant georganiseerd volgens signaleren, diagnosticeren en handelen, waarbij we streven naar korte lijnen om, indien nodig, snel te kunnen handelen. De ouders/verzorgers worden actief bij de zorg betrokken.</p> <p>In principe zijn alle leerlingen op de Laurentius Praktijkschool zorgleerlingen. De zorg die geboden wordt heeft tot doel om de leerling zowel op cognitief-, pedagogisch-, als op sociaal emotioneel gebied te begeleiden, te ondersteunen en/of te verwijzen, zodat de leerling zo goed mogelijk kan functioneren op school en daarbuiten, alsmede daarmee te bereiken dat de leerling ook in de toekomst een goede basis heeft om zelfstandig te functioneren in de maatschappij. De leraar staat centraal en het BT (begeleidingsteam) ondersteunt en onderzoekt.</p>
Vanuit de visie op zorg neemt de school leerlingen met ondersteuningsbehoeften aan.	<p>Binnen de grenzen van de school (zie toelatingscriteria) van de Laurentius Praktijkschool zijn we in staat om extra ondersteuning te bieden aan leerlingen met een ondersteuningsbehoefte op het gebied van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cognitieve beperkingen (taal, rekenen, studievaardigheden en werkhouding). Zie H.3.1.5. - Stage. Zie H.3.1.4. - Sociaal emotioneel functioneren. Zie H.3.1.6. en H.4.1 - Fysieke beperking, zolang de leerling wel in staat is toe te werken naar een "semi" zelfstandige werkplek. Zie H.3.1.7. - Extra ondersteuning d.m.v. externen of diverse programma's. Zie H.4
Visie op ouderbetrokkenheid ten aanzien van zorg en ondersteuning	<p>Ouders worden op school nadrukkelijk betrokken bij de ontwikkeling van hun kind. Ouderbetrokkenheid draagt bij tot een optimaal verloop van de schoolloopbaan en het zorgt voor een betere afstemming van het pedagogisch beleid en aanpak tussen school en thuis.</p>

2.5 Preventief beleid van de school op gebied van gedrag, veiligheid en gezondheid

Wat	Kernachtige beschrijving
De school hanteert protocollen in het kader van de veilige school.	In het SOP , in de schoolregels en in het leerlingenstatuut is een duidelijk beleid te vinden op het gebied van fysieke en sociale veiligheid. Wij zijn een gecertificeerde VEILIGE SCHOOL. Dit wordt 2 jaarlijks getoetst. Dit zal resulteren in een uniform plan “Veilige school”.
De school hanteert protocollen en procedures voor medisch handelen	Het protocol “Medicijnvertrekking en medische handelingen op de Laurentius Praktijkschool” ter goedkeuring bij de MR. Na goedkeuring zal dit in het team besproken en ingevoerd worden. Ook het protocol verzuim wordt als bijlage toegevoegd.
De school besteedt gericht aandacht aan veiligheid en algemene gezondheid binnen het onderwijs curriculum.	De aandacht voor veiligheid en gezondheid komt tot uiting in de visie van de school, zoals beschreven in de schoolgids. De docenten zijn de spil in het bevorderen van de veiligheid en gezondheid van de leerlingen. Zij stemmen af op de uiteenlopende onderwijsbehoeften van de leerlingen, differentiëren in de pedagogische en didactische aanpak en zijn voldoende vaardig in het uitvoeren van klassenmanagement hierbij. Leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften komen in aanmerking voor extra leerlingzorg. De visie op- en de routing binnen de leerlingenzorg is beschreven in dit SOP. Er wordt gericht aandacht besteed aan veiligheid en algemene gezondheid binnen het curriculum: <ul style="list-style-type: none"> - voorlichting op het gebied van alcohol en drugs, roken, verslavingsproblematiek, gezonde voeding en eetproblematiek. - begeleiding op het gebied van relaties en seksualiteit waaronder Loverboyproblematiek - mediawijsheid, gericht op veilig gebruik van sociale media.
De school versterkt de competenties van docenten in handelings- en opbrengstgericht werken.	Middels studiemiddagen worden de docenten verder geschoold. Tijdens de leerling besprekingen over groepen en individuele leerlingen besteden we tijd en aandacht om middels feedback van elkaar te leren, elkaar te versterken, in het belang van de leerling (of groep). Aan de hand van het jaarplan wordt ook (individuele) scholing aan docenten aangeboden.

3. De basisondersteuning binnen onze school

3.1 Preventieve en licht curatieve interventies

3.1.1. Toelating, intake- en plaatsingsprocedure

Wat	Kernachtige beschrijving
<p>Criteria voor toelating en plaatsing nieuwe leerlingen en zij-instromers. Deze procedure staat op de site.</p>	<p>Toelating: De leerling heeft een leerachterstand van meer dan 3 jaar (of eigenlijk een leerachterstand groter dan 50%) op minimaal twee van de volgende vier terreinen: inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen. De toetsen zijn afgenomen in het huidige schooljaar. De leerling heeft een IQ tussen de waarden 55 en 80. Deze aangeleverde test mag niet meer dan twee jaar oud zijn. De persoonlijkheidskenmerken van de leerling worden eveneens in de besluitvorming betrokken, waarbij de afweging wordt gemaakt of de leerling kan profiteren van de orthopedagogische en orthodidactische begeleiding en aanpak die de school biedt.</p> <p>Voor zij-instromers geldt, dat zij moeten beschikken over een praktijkbeschikking. Een LWOO-beschikking kan worden omgezet in een praktijkbeschikking. De persoonlijkheidskenmerken van de leerling worden eveneens in de besluitvorming betrokken, waarbij de afweging wordt gemaakt of de leerling kan profiteren van de orthopedagogische en orthodidactische begeleiding en aanpak die de school biedt.</p> <p>Voor leerlingen zonder PRO-beschikking zal in samenwerking met het Samenwerkingsverband besloten worden of wij als school de meest passende school voor deze leerling zijn. Het Samenwerkingsverband zal in dat geval de aanvullende financiering voor de leerling verzorgen. De basisbekostiging wordt in deze gevallen overgeheveld vanuit de stamschool.</p>

Binnen ons samenwerkingsverband en onze school geldt
De school voldoet aan de indicatoren in het waarderingskader van de Inspectie.
De zorgcoördinator/lid toelatingscommissie leest onderwijskundig rapport/dossier.
Indien sprake is van mogelijke begeleiding en ondersteuning, vindt, indien de gegevens daartoe aanleiding geven, aanvullend een overdrachtsgesprek met de school van herkomst plaats.
Indien sprake is van mogelijke begeleiding en ondersteuning, vindt een intakegesprek met de leerling en ouders/verzorgers plaats.
Indien sprake is van mogelijke begeleiding en ondersteuning kan de leerling vóór aanname meelopen op de school.
De onderwijs- en opvoedbehoeften van de leerling worden als uitgangspunt bij de plaatsing genomen.
Intakegegevens worden gebruikt bij het samenstellen van groepen/klassen.
Informatie over intake en plaatsing wordt (digitaal) teruggekoppeld naar de school van herkomst.

Voor onze school geldt tevens.....
<ul style="list-style-type: none">
• Er vindt altijd een intakegesprek met de leerling en de ouders plaats.
• De aanmeldprocedure staat op de site.
• Een vrijblijvend oriëntatie bezoek is mogelijk.
• Alle informatie over de leerling wordt verzameld in een papieren en digitaal dossier.
• De belangrijkste gegevens worden in Presentis een HP intake gezet. Op deze manier kunnen alle docenten op een overzichtelijke manier kennisnemen van de belangrijkste gegevens uit het OKR en de aangegeven handelingsadviezen.
• Intakegegevens worden gebruikt bij het opstellen van een groepsplan.
• Intakegegevens kunnen worden gebruikt bij het opstellen van een individueel handelingsplan gericht op pedagogisch/didactische ondersteuning.

- Ouders worden nadrukkelijk bij de intakeprocedure betrokken. Hun mening wordt gevraagd over de plaatsing van hun kind in het praktijkonderwijs.
- Er kan worden gekozen om aanvullend onderzoek te verrichten indien de gegevens daartoe aanleiding geven. Ouders worden hier telefonisch van op de hoogte gesteld.
  - In bepaalde situaties kan een persoonlijkheidsonderzoek nodig zijn voor de leerling. Bijvoorbeeld als de leerling moeite heeft met presteren, faalangst heeft, emotioneel instabiel is of gedragsproblemen vertoont en dit van invloed is op de leerprestaties. Dit onderzoek kan meespelen bij de beslissing of de leerling wordt toegelaten tot het praktijkonderwijs.
  - Observatie van de leerling op de huidige school kan zinvol zijn.
  - Er kan een afspraak worden gemaakt om een vooraf vastgestelde proefperiode mee te lopen op de Praktijkschool
- Wanneer de toelatingscommissie van de school de leerling toelaatbaar acht, óf wanneer ouders en school verschillen van inzicht omtrent de toelaatbaarheid van de leerling, dienen wij de aanvraag via het Samenwerkingsverband VO Delft in. We kijken ook of aanvullende zorgarrangementen nodig zijn en vragen die aan. Alleen met een beschikking voor het praktijkonderwijs mogen leerlingen worden toegelaten tot een school voor praktijkonderwijs.
- Plaatsing van zijinstromers wordt vaak voorafgegaan door een proefperiode die gebruikt wordt om te observeren en eventueel informatie te verzamelen.
- Er kunnen leerlingen op school zitten die geen beschikking hebben. Dit zijn dan gastleerlingen en tellen niet mee of zij zijn geplaatst door het SWV die dan de financiering op zich neemt.
- Indien noodzakelijk maakt de school gebruik van de expertise van het samenwerkingsverband bij de doorplaatsing van de leerling.
- Er wordt in de maand juni een kennismaking dag georganiseerd voor alle aankomend eerstejaarsleerlingen, leerlingen draaien mee in diverse praktijkvakken en leren elkaar en de school kennen zodat de overstap na de zomervakantie makkelijker verloopt.
- De informatie opgedaan tijdens de kennismaking dag wordt gebruikt bij de indeling van de leerlingen in groepen.

Wat	Kernachtige beschrijving
Procedure voor niet plaatsen van een leerling	<p>Afwijzing:</p> <p>Leerlingen die buiten het profiel passen vastgesteld door de criteria van de RVC, met specifieke gedragsproblematiek of met fysieke beperkingen die het onderwijs op de Laurentius Praktijkschool onmogelijk maken, worden mogelijk niet toegelaten. Afwijzing kan gebeuren op grond van de verwachting dat niveau, werkhouding, gedrag en omgang met personeel en medeleerlingen een meer dan intensieve begeleiding behoeven zodanig, dat de school hierin niet kan voorzien en waardoor de goede voortgang van het onderwijs en/of de veiligheid op school in het geding kan komen.</p> <p>Als blijkt dat de school niet de meest passende zorg kan geven, wordt besloten de ouders en de leerling te verwijzen naar een meer passend onderwijsaanbod. De ouders worden in een persoonlijk gesprek hiervan op de hoogte gesteld. De ouders ontvangen een schriftelijke terugkoppeling over de reden van afwijzing.</p> <p>Het protocol aanmeldprocedure staat op de website.</p>
Klachten- en geschillenregeling	<p>De Laurentius Praktijkschool houdt zich aan de klachtenregeling versie 2 zoals beschreven in het Vademecum van 2004 van de Laurentius Stichting. De klachtenregeling wordt als bijlage aan het SOP toegevoegd. Update volgt vanuit de stichting.</p>

3.1.2. Leerlingvolgsysteem

Wat	Kernachtige beschrijving
Onze school hanteert ten aanzien van de registratie van gegevens van leerlingen een privacy protocol.	Tussen het SWV VO Delft en de gemeente Delft zijn bestuurlijk afspraken gemaakt over het gebruik van een gemeenschappelijk privacy protocol. Het betreft het privacy protocol “sluitende zorgketen”.
De school participeert in de overgangsprocedures basisonderwijs/voortgezet onderwijs, zoals vastgelegd in het protocol “(zorg)leerlingen in beeld”.	Het protocol bevat de bestuurlijke afspraken die betrekking hebben over de overgang van primair onderwijs naar voorgezet onderwijs. De volgende afspraken worden nageleefd: Wij verstrekken de ouders duidelijke informatie over de onderwijs- en zorgmogelijkheden en dragen ervoor zorg, dat de overstap van het basisonderwijs naar het vervolgonderwijs begrijpelijk en volgens afspraak verloopt. Wij houden ons daarbij aan de gemaakte afspraken en procedures om het shoppen tussen scholen te voorkomen. De plaatsingsprocedure is transparant en is opgenomen in de schoolgids en staat op de site. Er wordt gebruik gemaakt van en gebruik gemaakt van het digitaal aanmeld – en overdracht platform. Het jaarlijks terugkoppelen naar de basisscholen over het vervolg van de schoolloopbaan van de leerling is in ontwikkeling.
De school houdt de ontwikkelingen en vorderingen van de leerling systematisch bij in een LVS. Ook voor de leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften/ zorgarrangement worden de aanvullende gegevens bijgehouden.	Onze school bewaart de gegevens systematisch, in verschillende dossiers. Digitaal- en een papieren dossier. Om het overzicht over de documenten te verbeteren streven we er naar om zoveel mogelijk in PRESENTIS (LVS) op te slaan. In de toekomst hebben ook ouders en leerling toegang tot het systeem.
De school zorgt voor een passende overdracht van gegevens bij de overgang naar een andere school of arbeidsplaats.	Informatieoverdracht naar andere school : Alle relevante informatie worden overgedragen: Intakegegevens, rapport/leerlingbesprekingsformulier, stagebeoordelingen, evt. handelingsplan, verzuimgegevens, incidentenregistratie, evt. onderzoekgegevens. Het SWV wordt van de overstap naar een andere school op de hoogte gesteld De ontvangende school kan desgewenst mondelinge/schriftelijk toelichting vragen. Overdracht naar werk: Alle leerlingen, die de school gaan verlaten richting arbeidsmarkt of mbo worden in het laatste schooljaar 3x besproken met vertegenwoordigers van diverse gemeentes. Ouders geven dmv een handtekening op een formulier toestemming om de betreffende leerling door te spreken met de eigen gemeente. De leerling /ouders wordt aangeraden zich aan te melden voor het doelgroepenregister (formulier bij UWV.) De school helpt hier evt bij. Als de leerling vanuit de stage een werkplek aangeboden krijgt , dan wordt dit zsm doorgegeven door de stagebegeleider van de school en aan de vertegenwoordiger van de eigen gemeente (vaak werkgeversservicepunt). Deze stuurt zo snel mogelijk een arbeidsconsulent of jobcoach naar het betreffende bedrijf. Hij /zij geeft het bedrijf informatie over de toolbox van de participatiewet. Hij/zij neemt ook contact op met de betreffende leerling. Er worden afspraken gemaakt met de leerling , het bedrijf en de betreffende persoon van de gemeente. Er wordt meestal een loonwaardemeting gedaan. Heeft de leerling nog geen werk dan gaat de vertegenwoordiger van de eigen gemeente aan de slag met het zoeken naar een passende werkplek. Hij/zij neemt de informatie over de leerling hierin mee. Als er een plek gevonden is krijgt de leerling meestal een proeftijd. Ook hier wordt op de werkplek een loonwaardemeting gedaan.

	<p>De meeste leerlingen krijgen vaak (tijdelijk) ondersteuning van een jobcoach. Lukt het nog niet om een passende werkplek te vinden, dan krijgt de betreffende leerling meestal een assessment aangeboden bij beschut werken van de betreffende woonplaats. Heeft de woonplaats dit niet dan kopen zij dit traject in bij een andere woonplaats. Na het assessment kan het zijn dat voor deze leerling de indicatie nieuw beschut moet worden aangevraagd. Dit moet bij het UWV.</p> <p>Mocht de leerling niet in staat zijn om bij nieuw beschut aan het werk te gaan dan moet er een wmo indicatie aangevraagd worden bij de gemeente. Evt bij het CIZ.</p> <p>Overdracht naar het MBO: De school participeert in het werkgroepoverleg PRO-ROC. In dit overleg is een aanmeldstructuur afgesproken voor praktijkschoolleerlingen die kunnen doorstromen naar een entree- opleiding binnen het ROC. Daarnaast is er persoonlijk contact tussen de vertegenwoordiger van de praktijkschool en vertegenwoordigers van de verschillende domeinen binnen de ROC's voor de zgn warme overdracht. De leerling moet zich digitaal aanmelden voor de entree-opleiding die hij/zij wil gaan volgen. Vervolgens meldt de school de leerling aan binnen het netwerk. Hiervoor is een doorstroomformulier ontwikkeld. Naast het ingevulde doorstroomformulier worden rapportage, stageverslagen en –beoordelingen van de leerling overgedragen aan de vertegenwoordigers van de te gaan volgen entree-opleiding. De leerling wordt vervolgens door het ROC uitgenodigd voor een kennismakings-/ motivatiegesprek. Ook wordt de leerling getest op zijn/ haar leerniveau. Het advies van onze school, het gesprek en de testuitslag zijn belangrijke factoren voor aanname bij een entree-opleiding.</p> <p>In de praktijk blijkt dat de ROC's in sommige gevallen afwijken van deze toelatingsprocedure en leerlingen zonder advies of tegen het advies van de school in aannemen.</p>
<p>Voor onze school geldt tevens: Extra ondersteuning op het gebied van de arbeidstoeleiding</p>	
<p>Eén keer per jaar geeft een vertegenwoordiger van de gemeente Delft een voorlichting over de participatiewet en de mogelijkheden die er zijn voor onze leerlingen(toolbox).</p> <p>De school doet een beroep op de arbeidsconsulenten (speciaal voor onze doelgroep) van de gemeente waar de betreffende leerling woont. Er wordt informatie overgedragen.</p> <p>De leerling kan extra ondersteuning krijgen van een jobcoach. Als het traject niet lukt blijft de jobcoach zoeken naar een nieuwe plek.</p> <p>De school heeft 2 jaar nazorgplicht. Mocht een leerling vastlopen en niet weten waar hij/zij naar toe moet dan kan hij/zij zich altijd melden op school. De school probeert er dan voor te zorgen dat de betreffende leerling weer op de rails komt.</p> <p>Vertegenwoordigers van de school nemen ook deel aan diverse netwerken zodat wij op de hoogte zijn van evt nieuwe regelingen en/of nieuwe ideeën opdoen.</p>	

3.1.3. Mentoraat

Wat	Kernachtige beschrijving
Er is een taakomschrijving voor de mentor.	De mentor is de spil in de begeleiding van de leerling. Een leerling kan altijd aankloppen met vragen of problemen bij zijn mentor. Elke leerling heeft een of twee mentoren die eindverantwoordelijk zijn voor de groep. De mentor verzorgt het grootste deel van de lessen die de leerling volgt. Daarnaast is de mentor verantwoordelijk voor de rapportage, de totstandkoming en uitvoering van het groepsplan, de coaching gesprekken met leerlingen en de contacten met de ouders en verzorgers van de leerling.
Voor de mentorlessen wordt een lesmethode gebruikt.	Voor de mentorlessen wordt geen lesmethode gebruikt. De mentor voert individuele gesprekken met alle mentorleerlingen. Dit zijn coaching gesprekken. Naast de mentoruren wordt er voor de sova-lessen gebruik gemaakt van de methode Leefstijl.

Binnen ons samenwerkingsverband en onze school geldt.....
De school voldoet aan de indicatoren in het waarderingskader van de Inspectie.
Elke klas heeft een (of twee) mentor(en).
De mentor is bij de start van het schooljaar op de hoogte van de ondersteuningsbehoeften van mentorleerlingen.
De mentor is het eerste aanspreekpunt in de ondersteuning van mentorleerlingen.
De mentor verzorgt één of meerdere mentorlessen per week.
De mentor houdt (mede) het LVS bij en maakt gebruik van informatie geregistreerd in het LVS.
De mentor voert individuele gesprekken met alle mentorleerlingen (gericht op leren, sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag).
De mentor voert individuele gesprekken met ouders van mentorleerlingen.
De mentor is vaardig om signalen van mentorleerlingen vroegtijdig te vertalen naar onderwijsbehoeften.
De mentor overlegt met interne ondersteuners over individuele leerlingen met een ondersteuningsbehoefte.
De mentor draagt de leerlingendossiers jaarlijks warm over naar de nieuwe mentor.
Voor onze school geldt tevens
<p>De mentor organiseert een informatieavond voor ouders/verzorgers.</p> <p>De mentor vertaalt de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen in een plan.</p> <p>De mentor stelt samen met de leerling en zijn ouders het IOP op.</p> <p>Indien dit nodig is, vertaalt de mentor de onderwijsbehoefte van de individuele leerling in een individueel handelingsplan i.s.m. de interne en externe ondersteuners.</p> <p>De mentor voert het verzuimbeleid uit.</p>
<p>Het contact en de samenwerking met de ouders vinden we heel belangrijk. De mentor voert minimaal 2 keer per jaar individuele gesprekken met ouders/verzorgers over het IOP en de voortgang. Ouders worden verder in gesprekken over de stages nadrukkelijk betrokken in het meedenken en meebeslissen over de stages. Indien zich problemen voordoen, worden naar gelang de situatie, de ouders telefonisch of via persoonlijk gesprek op de hoogte gesteld en betrokken bij het vinden van een oplossing.</p> <p>Ouders/verzorgers worden daarnaast door de school/mentor verder actief bij de schoolloopbaan van hun kind betrokken door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kennismakingsmoment met mentor op school - themabijeenkomsten door de school

3.1.4 Ondersteuning op het gebied van stage.

Stage

De stage is een van de belangrijkste onderdelen van het praktijkonderwijs. Leerlingen krijgen meer oog op wat de maatschappij van hen vraagt. In groep 3 wordt er begonnen met 1 dag stage per week, in de laatste groep wordt dit uitgebreid tot 3 dagen per week. Voordat leerlingen naar de uitstroomgroep 4/5 door kunnen stromen dienen zij onder andere aan de volgende voorwaarden te voldoen:

Leerlingen moeten het afgesproken aantal dagen stage hebben gelopen. Bij verzuim dienen de dagen ingehaald te worden.

Leerlingen hebben de stage in groep 3 met een voldoende afgerond.

Leerlingen moeten in staat zijn om minimaal 2 dagen stage te kunnen lopen (fysiek en sociaal emotioneel)

Leerlingen moeten alle stageopdrachten met een voldoende hebben afgerond.

De stage maakt deel uit van het totale onderwijsaanbod, het is dan ook een verplicht onderdeel voor de leerlingen. Datgene wat op school geleerd is, past de leerling in het bedrijf waar hij geplaatst is toe. Het uiteindelijke doel is om voor de leerling een plaats te vinden op de arbeidsmarkt.

De school heeft al vele jaren contacten met stagebedrijven en instellingen in Delft en omgeving en kan putten uit een gevarieerd aanbod van stages in verschillende richtingen. De stagiaires zijn verzekerd tegen ongevallen en wettelijke aansprakelijkheid tijdens de dagen waarop ze stage lopen.

De school heeft meerdere stagebegeleiders aangesteld, die verantwoordelijk zijn voor de organisatie en begeleiding van de stagiaires. Regelmatig vindt er een stagebezoek plaats door de stagebegeleider. Tijdens dit bezoek worden de stagevorderingen besproken.

- **Interne stage**

Om leerlingen voor te bereiden op stage wordt op school gewerkt met interne stages. In kleine groepjes krijgen de leerlingen opdrachten binnen de school, die zij zo goed mogelijk moeten uitvoeren. Het resultaat wordt beschreven in het stageverslag.

- **Maatschappelijke stage**

In het tweede schooljaar maken leerlingen voor het eerst kennis met stage door middel van maatschappelijke stage. De belangrijkste uitdaging is het vinden van balans tussen de dienst, die de leerling verricht voor de samenleving en datgene wat de leerling daarvan opsteekt. Belangrijk bij maatschappelijke stage is dat de leerling ontdekt dat het een goed gevoel geeft om iets voor een ander te doen en wat daarvoor de mogelijkheden zijn. De afgelopen jaren hebben de leerlingen individuele maatschappelijke stages gelopen in verzorgingstehuizen, kinderdagverblijven en bij de gemeente Delft.

De stagecoördinator op school is eindverantwoordelijk voor de inbedding van de stage op de praktijkschool.

- **Groepsstage**

Leerlingen nemen deel, onder begeleiding van een docent, aan een groepsstage. Dit is bedoeld als enerzijds voorbereiding op de individuele stage en anderzijds een stage waar geleerd wordt om met elkaar goed te leren samenwerken. Tevens is het een voorbereiding en oriëntatie in een arbeidzaam leven.

Wij lopen stages in de Makro, de AH, in een kas en in een voorziening voor dagbesteding.

3.1.5. Ondersteuning op didactisch/cognitief gebied

Wat	Kernachtige beschrijving
De school maakt gebruik van methode onafhankelijke toetsen om achterstand of voorsprong te meten.	<p>Via het drempelonderzoek worden de leerlingen t/m leerjaar 3 getest op volgende deelgebieden: spelling, begrijpend lezen, technisch lezen, rekenen en woordenschat. Het doel is om de gegevens te vergelijken met dezelfde toets bij de intake en zo inzicht te krijgen in de relatieve leervorderingen.</p> <p>We maken ook gebruik van CITO toetsen. Deze inzichten worden meegenomen in het IOP en besproken met de leerlingen en de ouders.</p> <p>In leerjaar 1 wordt om te bepalen of de leerling in aanmerking komt voor extra leesbegeleiding de DMT afgenomen en indien de score een DLE lager dan 30 oplevert, een AVI-toets.</p> <p>In MUISWERK zitten ook toetsen.</p> <p>In de bovenbouw worden de Deviant-toetsen horende bij de boeken op weg naar 1F en 1F afgenomen. Een methode onafhankelijke toets wordt in de bovenbouw niet gebruikt, tenzij een leerling door wil stromen naar het ROC. In dat geval wordt de leerling aangemeld voor een entreetoets bij het ROC.</p>

Binnen ons samenwerkingsverband en onze school geldt
De school voldoet aan de indicatoren in het waarderingskader van de Inspectie
De ondersteuning en begeleiding wordt uitgevoerd conform de handelingsgerichte cyclus: signaleren, analyseren, plannen voorbereiden, plannen uitvoeren, evalueren (P-D-C-A).
Er is sprake van een effectieve leerlingbespreking gericht op schoolvorderingen en prestaties.
De school informeert ouders proactief wanneer de didactische ontwikkeling van hun kind stagneert of dreigt te stagneren.
Docenten kunnen differentiëren in didactische werkvormen (aanbod en materialen).
Docenten kunnen werkvormen (instructie, feedback en verwerking) afstemmen op de verschillen tussen leerlingen.
Docenten kunnen lesmateriaal afstemmen op de verschillen tussen leerlingen.
De school voert een dyslexiebeleid.

Binnen ons samenwerkingsverband en onze school worden de onderstaande didactische ondersteuningsprogramma's geboden
<p>Er wordt gedurende de gehele schoolcarrière van de leerling ingespeeld op de onderwijsbehoefte en het verwachte uitstroomprofiel dat de leerling heeft. In de onderbouw wordt bekeken of leerlingen de mogelijkheid hebben om door te stromen naar VMBO met LWOO en dan wordt geprobeerd via extra ondersteuning en huiswerk de leerling voor te bereiden op een mogelijke overstap. Dit geldt ook voor de uitstroom naar het MBO, zowel tussentijds of vanuit de eindgroep. Het advies van de school m.b.t. werkhouding en leerprestaties en een instaptoets bij het ROC horen te bepalen of een overstap naar het MBO mogelijk is.</p> <p>Voor leerlingen, die juist meer behoefte hebben aan leren in de praktijk kan besloten worden om een specifiek stagetraject te doorlopen, of kan besloten worden tot versnelde uitstroom naar werk.</p>
<p>Er zijn twee uitstroommogelijkheden uit de school: uitstroom via een getuigschrift of uitstroom via een diploma. Deze laatste leerroute kan de leerling alleen volgen als de leerling gedurende de schoolloopbaan aan alle eisen voor diplomering voldaan heeft. Indien dit niet lukt, gaat de leerling met een getuigschrift van school.</p> <p>Om de leerling kans te geven tot diplomering, krijgen de leerlingen bij de overgang naar het volgende leerjaar de kans gemiste kansen te herstellen. De leerlingen kunnen het gebrek aan inzet of prestaties compenseren, door het maken van vervangende opdrachten of het doen van extra stages. Als de leerlingen dan aan de eisen voldoen, kan de leerling alsnog bevorderd worden naar de volgende klas of doorgaan voor het diploma Praktijkonderwijs.</p>

Specifieke ondersteuning gericht op het verbeteren van de taalvaardigheid / rekenvaardigheid

Op onze school wordt toegewerkt naar het beheersen van referentieniveau 1F voor Nederlands / Rekenen. In de onderbouw gebruiken we Strux, Nieuwsbegrip, soms ook nog Promotie en ook werkboekjes samengesteld uit werkbladen uit verschillende methodes. Verder werken we met MUISWERK. Leerlingen werken aan hun individuele programma op de laptop.

In de bovenbouw werken leerlingen o.a. met verschillende boeken van Deviant op weg naar 1f. Hier worden in sommige gevallen de toetsen bij gemaakt. In de andere gevallen wordt meegekeken met de leerling of het niveau aansluit. Sommige leerlingen gaan werken uit op weg naar 2f. Er zijn ook leerlingen waar het niveau te hoog voor is. Waar mogelijk is volgen de leerlingen hun eigen Deviant lijn.

Voor dyslectische leerlingen hanteren we het dyslexieprotocol. Leerlingen met een AVI lager dan E5 en dyslectische leerlingen met een niveau lager dan E6 krijgen bij ons op school leesbegeleiding. Het doel is dat alle leerlingen niveau E5 bereiken, dyslectische leerlingen niveau E6. Deze leesbegeleiding gebeurt 1 tot maximaal 4x per week.

Als uit het IOP van een leerling blijkt dat de leerling behoefte heeft aan extra leerstof of ondersteuning op het gebied van taalvaardigheid, wordt geprobeerd in deze behoefte te voorzien. Leerlingen krijgen in zo'n geval bijvoorbeeld extra huiswerk mee of krijgen extra verdieping.

Er wordt kassatraining gegeven in kleine groepjes en er zijn extra lessen klokkijken voor de leerlingen die hier behoefte aan hebben. De verantwoordelijkheid ligt bij de uitvoerende docenten, de mentoren en de zorgcoördinator

De verantwoordelijkheid voor de leerlijn ligt bij de werkgroep Onderwijs, met als eindverantwoordelijke de coördinator onderwijs.

Specifieke ondersteuning gericht op het verbeteren van studievoordigheden en werkhouding

Op school bieden wij extra ondersteuning gericht op:

- Versterken van taakgerichtheid
- Oefenen in aandacht en concentratie
- Begeleiding bij motivatie problematiek
- Leren plannen en organiseren
- Versterken van zelfstandigheid
- Verbeteren van het werktempo.

Er wordt hiervoor geen specifiek programma gebruikt.

De mentor leert deze vaardigheden aan via het geven van directe feedback op gedrag en werkhouding binnen de reguliere lessen. Ook is dit een belangrijk item binnen de coaching gesprekken.

De verantwoordelijkheid hiervan ligt bij alle docenten.

Onze school biedt aanvullend de onderstaande didactische ondersteuningsprogramma's

Specifieke ondersteuning overige

Er zijn verschillende leerlingen die een onderwijsarrangement hebben. De docenten en de leerlingen worden begeleid door de BPO'r. In samenspraak met de mentor, ouders en BPO'r wordt bepaald welke extra begeleiding zal worden ingezet of welk materiële ondersteuning/ leermiddelen voor de leerling kan worden aangeschaft. De extra begeleiding kan binnen of buiten de klas worden ingezet.

Naast BPO's kunnen ook andere docenten of externen worden ingezet.

3.1.6 Ondersteuning op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag

Wat	Kernachtige beschrijving
De school maakt structureel gebruik van screeningsinstrumenten om het welbevinden en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling te meten.	De school heeft aandacht voor het welbevinden en de sociaal-emotionele ontwikkeling door: Iedere leerling heeft structureel gesprekken met de mentor, individueel of in groepsverband. Hiervoor is tijd ingeroosterd in het rooster. <ul style="list-style-type: none"> De mentoren van alle groepen vullen in Presentis een competentielijst in. Het wordt twee maal per jaar ingevuld, door de mentoren. Opvallende uitslagen worden besproken in de leerlingbespreking en in gesprekken tussen mentor en leerling. De coördinatie ligt in handen van de coördinator sociale vaardigheden.
De ontwikkeling van gedragscompetenties maakt onderdeel uit van het schoolprogramma	De ontwikkeling van gedragscompetenties maakt onderdeel uit van het schoolprogramma door: <ul style="list-style-type: none"> In de groepen 1 t/m 3 maken we gebruik van de methode Leefstijl. Met Leefstijl oefenen leerlingen van het voortgezet onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs basisvaardigheden als luisteren, met gevoelens omgaan, nee zeggen, assertief zijn en conflicten hanteren. Deze basisvaardigheden zijn gereedschap waarmee leerlingen sterker in hun schoenen komen te staan. Binnen het onderwijs creëert Leefstijl voorwaarden om deze vaardigheden van leerlingen te ontwikkelen en om een betere sfeer in de klas te scheppen. De mentoren zijn verantwoordelijk voor de lessen en de coördinatie en evaluatie ligt in handen van de coördinator sociale vaardigheden. De docenten besteden vakoverstijgend in verschillende vakken aandacht aan de gedragscompetenties. Incidenteel en jaarlijks terugkerend wordt er in de vorm van verschillende projecten aandacht aan gedragscompetenties en preventie besteed, zoals bij het project over homoseksualiteit en middelengebruik.

Binnen ons samenwerkingsverband en onze school geldt
De school voldoet aan de indicatoren in het waarderingskader van de Inspectie.
De school heeft omgangs- en gedragsregels opgesteld die voor iedereen goed zichtbaar in de school/ het lokaal zijn opgehangen en er worden passende maatregelen genomen indien de regels worden overtreden.
In de les wordt structureel aandacht besteed aan omgaan met elkaar en samenwerken.
Binnen de school wordt structureel aandacht geschonken aan discriminatie en/of pesten.
Binnen de school is een rustige plek ingericht waar de leerling zich kan terugtrekken.
Het aanleren van sociale vaardigheden is vast onderdeel in het schoolcurriculum.
Tijdens de pauzes is sprake van pauzebegeleiding
De ondersteuning en begeleiding wordt uitgevoerd conform de handelingsgerichte cyclus: signaleren, analyseren, plannen voorbereiden, plannen uitvoeren, evalueren (P-D-C-A).
De leraren zijn in staat sociaal-emotionele problemen en gedragsproblemen bij leerlingen te signaleren en hierop preventief en proactief te reageren.
De resultaten van sociaal-emotionele toetsinstrumenten worden door de mentor met de leerling besproken.
Er is sprake van een effectieve leerlingbespreking gericht op sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag.
De school acteert alert op sociaal-emotionele problemen en gedragsproblemen bij leerlingen.
De school informeert ouders proactief wanneer de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind stagneert of dreigt te stagneren.

Binnen ons samenwerkingsverband en op onze school worden de onderstaande pedagogische programma's en methodieken geboden gericht op sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag

Algemeen:

In onze overzichtelijke, kleine school is er veel aandacht voor de individuele leerlingen. Het is een veilige, gestructureerde omgeving met een positieve sfeer. Het aanleren en toepassen van sociale vaardigheden spelen een belangrijke rol.

Alle klassen hebben een vast theorielokaal. De lokalen zijn opgeruimd en stralen rust uit. In ieder lokaal hangt een whiteboard met het programma voor die dag of dat blok, zodat de leerlingen weten wat er van hen verwacht wordt. De opdrachten/taken, die de leerlingen moeten doen zijn kort en worden goed uitgelegd in eenvoudig taalgebruik met visuele ondersteuning. De groepen hebben een vaste mentor van wie ze zoveel mogelijk ook de theorievakken onderwezen krijgen. De groepen zijn klein, maximaal 16 leerlingen. De praktijkgroepen bestaan uit maximaal 8 leerlingen.

Naleving regels

De school biedt structuur onder andere door het aanbieden structuur in eenduidige schoolregels.

De 6 schoolregels hangen in de school en in ieder lokaal:

1. Kom op tijd.
2. Respecteer elkaar
3. Gedraag je rustig
4. Hou school en omgeving schoon.
5. Ga zorgvuldig met de spullen van jezelf en anderen om.
6. Laat het even weten als je de klas uit wilt.

Aan het begin van ieder schooljaar worden de regels in ieder geval in iedere klas besproken. Daarnaast worden de leerlingen er regelmatig op gewezen.

De ouders krijgen deze regels opgestuurd en dienen deze te ondertekenen. Hierdoor zijn de school, de leerling en de ouders goed op de hoogte van wat wel en niet kan binnen de school.

Wat we op de Laurentius Praktijkschool zeker niet tolereren is:

- Agressief gedrag naar leerlingen of leerkrachten
- Schelden en vloeken naar leerlingen of leerkrachten
- Het bij zich hebben van drugs of alcohol
- Ongeoorloofd verzuim
- Het vernielen van schooleigdommen en andermans eigenschappen

Voor rust en duidelijkheid in de school is het belangrijk, de schoolregels consequent na te leven.

Op school maken we daarom gebruik van de gedragsinstructie. Op het moment dat een leerling onacceptabel gedrag vertoont geeft de leerkracht de leerling een gedragsinstructie waarin hij duidelijk maakt welk positief gedrag er van de leerling verwacht wordt. Wanneer de onderstaande afspraken geschonden worden blijft een leerling 45 minuten na.

Na een 3e gedragsinstructie wordt de leerling uit de les gestuurd. De leerling meldt zich dan in het kantoor vooraan in de school en vult een GI-formulier in. Met de leerling wordt het formulier doorgesproken, daarna wordt besloten of de leerling terug kan naar de les. Bij grensoverschrijdend gedrag zal de leerling direct uit de les verwijderd worden, er zal dan contact opgenomen worden met de ouders/verzorgers. De leerling blijft 45 minuten na op school.

Het veelvuldig overtreden van de regels of het begaan van een ernstig incident kan schorsing tot gevolg hebben. Er vindt dan een gesprek plaats met de ouders/verzorgers. Met onze dossiervorming voldoen wij aan de wettelijke eis om leerlingen, die vanwege hun gedrag niet langer op school te handhaven zijn, uiteindelijk aan te melden bij de leerplichtambtenaar van de gemeente Delft en bij het bestuur van de Laurentius Stichting. De leerling kan vervolgens van school worden verwijderd. Het bestuur hanteert hierin een door de GMR goedgekeurd verwijderings- en schorsingsbeleid.

Spullen vergeten:

De leerlingen moeten ervoor zorgen dat ze hun werkkleding, huiswerk, gymkleding en andere benodigdheden bij zich hebben. Wanneer de leerling drie maal spullen is vergeten, blijft de leerling 45 minuten na op school.

Gedrag op het schoolplein:

Er wordt toezicht gehouden op het schoolplein. Bij storend gedrag volgt een waarschuwing van de surveillerende leerkracht. Als het storende gedrag aanhoudt, wordt de leerling naar binnen gestuurd en wordt na schooltijd 45 minuten nagebleven bij de surveillerende leerkracht.

(Sociale) Veiligheid

Op een sociaal veilige school voelen leerlingen, leraren en ouders zich thuis. Daarom krijgen problemen als pesten, discriminatie en seksuele intimidatie op onze school de volle aandacht. Om een veilig klimaat te waarborgen, heeft onze school twee vertrouwenspersonen en is er, via de Laurentius Stichting, een wettelijk verplichte Klachtenregeling opgesteld. De gebruikelijke weg is via leerkracht naar directeur en vervolgens evt. het bestuur. Andere klachten kunnen ook gaan via vertrouwenspersoon. De school is via het schoolbestuur aangesloten bij een regionale Klachtencommissie. Ook werken wij samen met maatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg, jeugdzorg, de leerplichtambtenaar en politie. Door middel van coaching gesprekken, en een enquête voor ouders/leerlingen meten we het welbevinden en de reële- en ervaren veiligheid.

Om pesten tegen te gaan en te voorkomen heeft onze school een pestprotocol opgesteld. Opmerkingen over pesten worden altijd serieus genomen. Zie voor meer informatie de bijlage "Pestprotocol".

Leefstijl

In de groepen 1 tot en met 3 wordt gewerkt met de methode Leefstijl voor de ontwikkeling van de sociaal emotionele vaardigheden. Iedere week wordt er minimaal 1 uur les gegeven uit deze methode door de mentor. De methode bestaat uit 8 thema's en ieder thema is op dezelfde manier opgebouwd.

De verantwoordelijkheid voor het pedagogisch klimaat binnen de school ligt bij alle docenten. De eindverantwoordelijkheid ligt bij de directie. De verantwoordelijkheid voor de methodieken sociaal emotionele ontwikkeling ligt bij de coördinator sociale vaardigheden.

Persoonlijke begeleiding/coaching**Binnen de school hebben we verschillende programma's/ methodieken voor persoonlijke begeleiding/coaching**

De extra zorg, die geboden wordt op het VO valt bij ons, op basis van de huidige financiering, grotendeels onder de basiszorg. Wij kunnen de volgende zorg binnen de basisondersteuning aanbieden:

Leerlingen die extra zorg nodig hebben op sociaal-emotioneel gebied (naast de reguliere Leefstijllessen) komen in aanmerking voor één van de onderstaande trainingen, die op school, worden aangeboden. Daarnaast kunnen wij gebruik maken van het externe zorgaanbod vanuit het samenwerkingsverband.

Voor welke training of zorgaanbod er wordt gekozen, wordt besloten in het Begeleidingsteam

De coördinatie voor de persoonlijke begeleiding van leerlingen ligt bij de zorgcoördinator.

De coördinator sociale vaardigheden is verantwoordelijk voor de inbedding van de verschillende programma's/methodieken op sociaal emotioneel gebied binnen de school.

- **Rots en watertraining**

Alle leerlingen van groep 1 krijgen de "Rots & Water training" aangeboden. Deze training wordt ingezet als preventief programma voor alle leerlingen in de eerste klas. De doelstelling van deze training zijn zelfbeheersing, zelfreflectie en zelfvertrouwen. Voortbouwend op dit fundament is het mogelijk aandacht te hebben voor de thema's veiligheid, assertiviteit, communicatie en het vinden van een eigen weg (innerlijk kompas) dat met anderen verbindt en richting geeft. De lessen worden naast de gymdocent, ook door de mentor van de betreffende klas begeleid, waardoor de aanpak in situaties ook in de mentorklas aangrijpingspunt kan zijn.

Sommige leerlingen krijgen de rots en watertraining een extra keer aangeboden als dit nodig is, dit wordt ook door het zorgteam besloten.

- **ERT**

Bij deze individuele training gaat het erom een leerling die niet goed in zijn vel zit weer in balans te brengen, zodat alle vier de basisemoties aanwezig zijn en niet één daarvan is uitgegroot. De leerling wordt bij zichzelf gebracht, zodat hij zijn eigen grenzen beter kan aangeven en meer rust ervaart.

- **Zelfcontrole**

In deze training leren leerlingen met agressief gedrag en/of oppositioneel gedrag om controle te krijgen over hun gevoelens, gedachten en gedrag. In een veilige omgeving oefenen ze samen met nieuw geleerde vaardigheden, bijvoorbeeld via rollenspel.

- **Vriendenprogramma**

Het Vriendenprogramma is gericht op de vroege preventie en behandeling van leerlingen met angstklachten. Het is gericht op het vergroten van de emotionele veerkracht en het zelfvertrouwen van de leerlingen en het aanleren van vaardigheden om hun problemen op te lossen en moeilijke situaties aan te pakken. Dit beschermt hen tegen toekomstige stress.

- **Video interactiebegeleiding**

Leerlingen die vastlopen in de interactie met andere leerlingen of docenten kunnen in aanmerking voor videointeractiebegeleiding. Hierbij worden de leerlingen gecoacht met behulp van videobeelden om ze bewust te maken van hun eigen handelen en leren zij hun kwaliteiten in probleemsituaties in te zetten.

- **Lang leve de liefde training**

De meisjes van de Laurentius Praktijkschool (in het tweede of derde leerjaar) krijgen een lang leve de liefde/loverboys training op school. Het zijn 6 bijeenkomsten waarbij gewerkt wordt met de methode Lang leve de liefde. De bijeenkomsten vinden plaats met een groep van ongeveer 14 meiden. Het doel van de lessen is dat de meisjes leren dat grenzen aangeven en aangeven wat je zelf wil in relaties en seksualiteit belangrijk is.

Sociale vaardigheidstraining

Naast eerder genoemde programma's geven we ook een sova training.

De Sova training geeft een aanzet tot gedragsverandering. De jongeren krijgen inzicht in hun gedrag en worden zich bewust van hun gedrag. De jongeren leren vaardigheden om het eigen gedrag te onderzoeken, sociale situaties te kunnen inschatten, vermijdend gedrag te voorkomen en hun eigen "ik" centraal te stellen binnen de sociale omgeving.

- **Individuele begeleiding van de leerling**

Als er onduidelijkheid is over de oorzaak van probleemgedrag kan de orthopedagoge onderzoek doen. Ook kan zij begeleiding geven in de vorm van psycho-educatie of begeleidingsgesprekken. Een maatschappelijk werkende kan individuele begeleidingsgesprekken voeren met leerlingen als de problemen meer in de thuissituatie zijn gelegen.

- **Leerlingbegeleiding/counseling**

Het portfolio en de ontwikkeling van de leerling staan centraal bij een coaching gesprek. Dit coaching gesprek wordt drie keer per jaar met de leerling gehouden. Dit gebeurt steeds op afspraak. Vooraf is bij de leerling bekend welke punten er besproken gaan worden. In het gesprek geeft de leerling aan waar hij de komende periode aan wil gaan werken. Ook de docent spreekt af de leerling hiermee te zullen helpen. Bij gesprekken over stage en beroepsprofiel wordt tevens de vakdocent ingeschakeld. Enkele weken van tevoren krijgt de leerling een uitnodiging voor het gesprek. De leerling wordt dan gevraagd alvast na te denken over een onderwerp. Het is niet de bedoeling dat het een corrigerend gesprek wordt. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt.

De mentor zorgt ervoor dat een leerling drie keer per jaar een coaching gesprek heeft. De coördinator coaching is verantwoordelijk voor de inbedding van alles op het gebied van coaching op school.

- **Voor je zelf**

De training is er voor kinderen en jongeren van 8 tot ongeveer 15 jaar. Het programma is in eerste instantie ontwikkeld voor leerlingen met een stoornis in het autistisch spectrum. Uit de praktijk blijkt dat het programma ook goed ingezet kan worden voor kinderen met bijvoorbeeld ADHD. Ook kinderen en jongeren met een laag zelfbeeld, zwak zelfinzicht of moeite met reflecteren op het eigen gedrag kunnen baat hebben bij het volgen van deze training.

Doel

Na de training heeft het kind of de jongere meer inzicht in en grip op zijn kwaliteiten en vaardigheden. Er is meer kennis over hoe gedachten het gevoel en het gedrag kunnen bepalen. Dit alles met het doel de leerling de beschikking te geven over alternatieve denkstrategieën. Hierdoor kan het kind of de jongere zelf, of met hulp, nieuwe oplossingen bedenken en toepassen.

Inhoud

'Voor jezelf' is gebaseerd op rationeel emotionele therapie (RET), een vorm van cognitieve gedragstherapie. Deze gaat uit van de samenhang tussen gedachten, gevoelens en gedrag. De leerling leert zichzelf gedurende de training steeds beter kennen. Er wordt vanuit gegaan dat gedachten kunnen leiden tot negatieve gevoelens die op hun beurt weer het gedrag beïnvloeden. Door een verandering in denken komt er meer grip op gevoelens, gedrag en op zichzelf. Tijdens de wekelijkse sessies van drie kwartier tot een uur wordt er gewerkt in op de leerling toegesneden, geselecteerde werkbladen. Zo ontstaat een persoonlijke werkboek, waarin wordt geschreven, getekend, gekleurd en gelezen.

- **Rouwverwerking**

Rouwverwerking op de Laurentius Praktijkschool vindt plaats tijdens individuele gesprekken of ERT. Dit gebeurt op het moment dat een familielid of dierbare van een leerling is overleden. In eerste instantie is dit op aanvraag van de school. Het aantal sessies hangt af van de behoefte van de leerling.

Op de Laurentius Praktijkschool is een rouwprotocol.

- **Vertrouwenspersoon**

Leerlingen willen soms in vertrouwen ergens over praten, zonder dat anderen daar iets van hoeven te weten. Voor zulke gesprekken kunnen de leerlingen op een van de vertrouwenspersonen rekenen. Er zijn twee vertrouwenspersonen voor de leerlingen op school. Dit zijn mevrouw L. Reekers en dhr. H. Bok.

- **Team Jeugdmedewerker**

Ouders of verzorgers en leerlingen kunnen een beroep doen op de medewerker van team jeugd.

Deze medewerker kan worden ingeschakeld bij pedagogisch/maatschappelijke problemen in de thuissituatie. Zij kan doorverwijzen naar zorg. Ook kan zij aan ouders zelf kortdurende hulpverlening leveren (richtlijn vijf gesprekken) en kan zij worden benaderd bij vragen over toekomstig begeleid wonen, vrijetijdsbesteding e.d. Hij/zij onderhoudt contacten met de diverse maatschappelijke instanties.

De team jeugd medewerker kan tevens begeleidingsgesprekken voeren met leerlingen.

Onze school biedt aanvullend de onderstaande pedagogische programma's en methodieken gericht op sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag

C-groep, onderbouw en bovenbouw

1. Wat wordt geboden?

In een C-groep kunnen maximaal 12 leerlingen tegelijkertijd les krijgen. Individuele aandacht, veiligheid en voorspelbaarheid zijn kernelementen. Binnen deze groep kunnen leerlingen blijven totdat ze overgaan naar de bovenbouw. In deze groep wordt meer ondersteuning geboden op het gebied van stage en uitstroom.

2. Voor wie is het?

De leerlingen in de C-groep zijn over het algemeen leerlingen met internaliserende gedragsproblematiek of een stoornis in het autistisch spectrum. Bij de leerlingen in de C-groep is er bij een aantal leerlingen sprake van angst, zij kunnen zich minder goed uiten en hebben moeite met het adequaat verwerken van emoties. De leerlingen hebben behoefte aan een opvoeder die de opvoedingsrelatie responsief aangaat en onderhoudt, waardoor meer ruimte wordt geboden voor de emotionele ontwikkeling. Daarnaast hebben de leerlingen in de C-groep over het algemeen veel behoefte aan vaste structuren en hebben zij moeite hier vanaf te wijken. Het aangaan van nieuwe taken, contacten leggen en het ondernemen van verschillende bezigheden zijn moeilijk voor de leerlingen in deze groep. Naast het bieden van een rustig en veilig klimaat, is variatie noodzakelijk voor de leerlingen. De leerlingen hebben angsten als gevolg van te veel prikkels die niet kunnen worden verwerkt waardoor de wereld niet wordt begrepen, waardoor de ontwikkeling stagneert.

3. Doel

De C-groep biedt een veilige en voorspelbare omgeving waarin leerlingen de veiligheid en rust ervaren om zichzelf te ontwikkelen en te oefenen met sociaal vaardig gedrag en zelfinzicht.

4. Inrichting

De C-groep is gesitueerd in de dependance. Dit is een rustiger en kleiner gebouw waarin minder klassen les krijgen dan in het hoofdgebouw van de school. Verschillende werkvormen en werkplekken worden gehanteerd, passend bij de lessituatie en de individuele leerling behoefte. Klassikaal onderwijs en onderwijs op maat wordt afgewisseld. De dependance en het rooster biedt de mogelijkheid voor de leerkracht om flexibel te zijn in het klassenmanagement en zo aan te sluiten bij de onderwijsbehoefte van de leerlingen.

3.1.7 Ondersteuning van leerlingen met een lichamelijke, visuele of auditieve handicap

Wat	Kernachtige beschrijving
De school is fysiek toegankelijk voor leerlingen met een lichamelijke handicap (rolstoelvriendelijk).	Het hoofdgebouw en de dependance zijn gelijkvloers, de entree is rolstoelvriendelijk. Verder zijn de lokalen iets te klein om met een rolstoel gemakkelijk te kunnen bewegen, hoewel het niet onmogelijk is. De hoogte van de keukens in beide gebouwen is niet afgestemd op rolstoelers. Bij het vak TOC/D zijn de kleine paadjes in de tuin niet rolstoelvriendelijk en ook de kas is niet toegankelijk. De andere praktijklokalen zijn rolstoelvriendelijk.
Er is sprake van aangepaste (werk- en instructie)ruimtes.	Beide locaties beschikken over een rolstoeltoilet.
De school heeft hulpmiddelen beschikbaar voor leerlingen die dat nodig hebben.	De theorielokalen in het hoofdgebouw zijn voorzien van smartboard. Er zijn laptops voor leerlingen. Er zijn lees linialen en een loep. De school is in het bezit van het lettertype dyslexie dat groter is en meer witruimte heeft. Er is mogelijkheid diverse hulpmiddelen in te zetten, t.a.v. van individuele leerlingen, aan te schaffen vanuit de rugzakgelden.
Voor onze school geldt tevens:	
Er wordt gebruik gemaakt van een Begeleider Passend Onderwijs vanuit cluster 3 om mee te denken over oplossingen bij praktijkvakken, gym of stage bij leerlingen die beperkingen hebben a.g.v. een fysieke of medische beperking. De gymdocent is goed in staat om in te gaan op de onderwijsbehoefte van een leerling met een beperking (voor zover mogelijk binnen de mogelijkheden van de school).	

4 Extra ondersteuningsmogelijkheden binnen onze school

Binnen onze school is een aantal ondersteuningsarrangementen mogelijk voor leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben, dan wij als school vanuit de basisondersteuning kunnen leveren. Deze arrangementen kunnen wij alleen als school realiseren met behulp van aanvullende middelen, menskracht of expertise van buiten onze eigen school. De leerling wordt dan aangemeld bij de Centrale Zorgcommissie van het Samenwerkingsverband.

Om de extra ondersteuningsbehoeften van een leerling of eventueel diens ouders te kunnen vaststellen, werkt de CZC conform de afspraken die zijn vastgelegd in het protocol "toewijzen ondersteuningsaanbod".

De samenwerking tussen school, ouders en leerling en de ketenpartners op gebied van onderwijs en/of zorg is daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Indien de school van mening is dat er meer ondersteuning noodzakelijk is om de leerling te ondersteunen in diens onderwijs- en/of opvoedbehoeften, wordt in de CZC in gezamenlijkheid bekeken welk ondersteuningsarrangement binnen de school kan worden geleverd.

Afhankelijk van het soort ondersteuningsarrangement wordt voor de leerling een ontwikkelingsperspectief opgesteld of een integraal ondersteuningsplan onderwijs en zorg.

Het ontwikkelingsperspectief is een document waarin wordt omschreven hoe dicht de leerling gestelde doelen kan benaderen en welke extra ondersteuning daarvoor nodig is, wat de te verwachten uitstroombestemming en het te verwachten uitstroomniveau zal zijn van de leerling en wat het onderwijsaanbod zal zijn om dat niveau te bereiken. Het ontwikkelingsperspectief beschrijft het 'wat' (wat zijn de doelen waar met de leerling naar toe wordt gewerkt; waar en waarom kijkt dat af van het basisprogramma). Over het ontwikkelingsperspectief wordt zorgvuldig overleg gevoerd tussen deskundigen binnen onze school, ouders en leerling en onze samenwerkingspartners.

Het werken met een ontwikkelingsperspectief zal de komende tijd worden uitgewerkt en onderdeel worden van de onderwijspraktijk. Het is te voorzien dat dit invloed zal hebben op de manier waarop gedacht en gesproken wordt over de ondersteuningsmogelijkheden van de school.

4.1 Extra ondersteuning op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag

Begeleiding Passend Onderwijs

Wat is Begeleiding Passend Onderwijs? (BPO)

Bij BPO staat het handelen van de docent of een groep docenten ten aanzien van een bepaalde leerling centraal. Vragen over de aanpak van de leerling zijn het uitgangspunt en de docent of het team is bereid daarbij ook de eigen wijze van lesgeven en de interactie met de leerling aan de orde te stellen.

De hulpvraag is gericht op begeleiding in de onderwijspraktijk en dient in relatie te staan met de problemen van de leerling. Het gaat daarbij vooral om gedragsproblemen al dan niet gecombineerd met psychische problemen.

Bij BPO worden de moeilijkheden die worden ervaren met de leerling in kaart gebracht. In gezamenlijkheid kan worden gezocht naar een aanpak voor de specifieke leerling die eventueel kan worden vastgelegd in een handelingsplan. De interventies richten zich op de door de docent(en) te beïnvloeden factoren, zoals de leertaak en de instructie (onderwijscomponent) of de leerstrategie van de leerling of diens taakgedrag (leercomponent).

Uit de voorgestelde maatregelen worden die interventies gekozen, die het beste passen bij de individuele docent en bij de leerling. In een eventuele vervolgspraak kunnen de interventies worden getoetst op hun bruikbaarheid en kunnen, indien noodzakelijk, nieuwe maatregelen worden bedacht.

Met BPO wordt enerzijds de leerling geholpen en worden anderzijds docenten geprofessionaliseerd. PBO is een kortdurende, laagdrempelige vorm van ondersteuning, die wordt geboden aan docenten of teams in het regulier voortgezet onderwijs of kortdurend wordt ingezet ten behoeve van de leerling.

Wat biedt PBO?

- Collegiale consultatie
- Informatieoverdracht of workshop
- Klassenobservatie
- Praktisch advies op gebied van didactiek, klassenorganisatie en interactie leerkracht-leerling
- Enkele gesprekken met leerling
- Deelname aan leerling-bespreking of begeleidingsteam.

Doelen van PBO

- ☑ Formuleren van een advies over hoe de leerling kan worden ondersteund in het regulier onderwijs. De handelingsadviezen zijn gericht op de docenten en/of het team.
- ☑ Kennis en expertise van speciale onderwijs- en zorgvoorzieningen delen met het regulier voortgezet onderwijs, zodat de deskundigheid van de leraren in het regulier onderwijs wordt vergroot evenals de zorgcapaciteit van de school.
- ☑ In een zo vroeg mogelijk stadium acteren op de zorg die docenten en teams kunnen hebben aangaande het gedrag of de sociaal-emotionele ontwikkeling van een leerling.

Uitvoerders: de Begeleiders Passend Onderwijs; de BPO'ers

De PBO'er wordt grotendeels uitgevoerd door de inzet van deskundigheid van medewerkers van het SWV VO Delft. Daarnaast wordt nauw samengewerkt met (gedrags)specialisten vanuit de clusters 2, 3 en 4.

Op de Laurentius Praktijkschool is er een BPO'r cluster-3 en een BPO'r cluster-4.

Coaching

Coachingstraject voor leerlingen

Wat is coaching?

In het regulier voortgezet onderwijs worden docenten geconfronteerd met leerlingen met gedragsproblemen. Zo zijn er leerlingen die onrust en problemen in de klas veroorzaken, een gebrekkige motivatie tonen of moeilijk te bereiken zijn. Andere leerlingen kunnen erg teruggetrokken zijn of veel verzuim tonen. Hulp en aanwijzingen van mentoren en leerlingbegeleiders leidt niet tot gewenst ander gedrag. Om deze leerlingen in het reguliere onderwijs adequaat te kunnen begeleiden en een perspectief te bieden, is coaching ontwikkeld. Coaching is een krachtig, preventief middel gericht op de aanpak van incidenten en problemen en het voorkomen van uitval bij leerlingen. Het helpt leerlingen om zelf sturing te geven aan leren, communiceren en besteden van vrije tijd.

Voor welke leerlingen is coaching bedoeld?

Voor leerlingen die een meer persoonlijke begeleiding nodig hebben dan wat de school kan bieden.

Concreet gaat het om leerlingen die:

- Vanwege kleine incidenten grenzen dreigen te overschrijden, waardoor het moeilijk wordt hen zonder extra maatregelen te handhaven op de school.
- Weinig of geen inzicht hebben in eigen gedrag en handelen, slecht tegen kritiek kunnen en moeite hebben met autoriteit.
- Veelvuldig verzuimen dan wel motivatieproblemen hebben. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan leerlingen die spijbelen of vluchtgedrag vertonen.
- Moeite hebben met het vinden van zinvolle vrijetijdsbesteding.

In alle gevallen gaat het om leerlingen die extra risico lopen om uit te vallen binnen het regulier voortgezet onderwijs.

Wat biedt coaching?

- Vergroten van inzicht in eigen gedrag en eigen handelen;
- Vergroten van de motivatie van de leerling;
- Verbeteren van de leerattitude van de leerling;
- Vergroten van keuzemogelijkheden;
- Leren zelf sturing te geven aan eigen handelen.

Programma van coaching

Het programma van coaching duurt maximaal één jaar. Gestart wordt met wekelijks gesprekken tussen de coach en de leerling. Deze gesprekken vinden plaats op de school van de leerling.

Gedurende het coachingstraject kan de frequentie van de contactmomenten worden teruggebracht. Aan het eind van het traject wordt de coaching afgebouwd en wordt de verdere ondersteuning overgedragen aan de mentor of andere begeleider van de leerling.

Uitvoerders van het coachingstraject

Het coachingstraject wordt uitgevoerd door medewerkers van het SWV VO Delft.

Ook medewerkers van Westcoaching zijn betrokken.

Tijdsindicatie:

Een coachingstraject heeft ongeveer 40 uur op jaarbasis.

Sociale vaardigheidstraining

Naast eerder genoemde programma's geven we ook een SOVA-training. De training wordt gegeven door de coördinator sociale vaardigheden.

De SOVA training geeft een aanzet tot gedragsverandering. De jongeren krijgen inzicht in hun gedrag en worden zich bewust van hun gedrag. De jongeren leren vaardigheden om het eigen gedrag te onderzoeken, sociale situaties te kunnen inschatten, vermijdend gedrag te voorkomen en hun eigen "ik" centraal te stellen binnen de sociale omgeving.

Programma van de sociale vaardigheidstraining

De training bestaat uit 10 bijeenkomsten

Tijdens elke training wordt gestart met een theoretische inleiding. Vervolgens wordt geoefend met creatieve en actieve werkvormen, waarmee de jongeren worden geprikkeld om situaties in de praktijk met elkaar te delen met als doel kijken naar het eigen gedrag. De jongeren brengen de geleerde vaardigheden en technieken daardoor meteen in de praktijk. Bewustwording en persoonlijke groei staan gedurende de trainingsbijeenkomsten centraal.

De onderstaande thema's komen aan bod, waarbij per thema een aantal bijbehorende doelen is geformuleerd.

- Luisteren
- Contact maken
- Complimenten en kritiek
- Plagen en pesten
- Gevoelens, Gedachten & Gedrag
- Groepsdruk & opkomen voor jezelf luisteren
- Grenzen
- Emoties in beeld

De trainingsbijeenkomsten worden, al naar gelang de problematiek van de groep, flexibel ingevuld met eerder genoemde thema's, die aansluiten bij de hulpvragen van de jongeren.

Mentoren bijeenkomst

Na het samenstellen van de groepen wordt op de eigen schoollocatie een voorlichting gegeven aan de mentoren van de aangemelde leerlingen, waarin de inhoud van de training wordt besproken en afspraken worden gemaakt over de wekelijkse terugkoppeling en de uitwisseling van informatie. De trainer heeft gedurende de training wekelijks e-mailcontact met de mentoren binnen de school over de vorderingen van de leerlingen bij de training.

Begeleidingstraject t.b.v. een eventuele aanvraag extra indicatiestelling SO

Wat is een begeleidingstraject?

Een begeleidingstraject is er op gericht de (zorg)coördinator of mentor te adviseren en begeleiden in de aanpak van een leerling met een specifieke ondersteuningsbehoefte, waarbij wordt gewerkt conform de eisen die zijn opgesteld vanuit het CVI om te komen tot een indicatiestelling speciaal onderwijs (SO). In een begeleidingstraject moet worden onderzocht of de leerling structureel meer ondersteuning nodig heeft, dan vanuit de basis- en breedte ondersteuning op niveau van school en SWV VO kan worden geleverd.

Inhoud begeleidingstraject

- Gesprek met de (zorg)coördinator en/of mentor;
- Ondersteuning in de opbouw van een correct dossier ten behoeve van de indicatieaanvraag;
- Observaties tijdens enkele lessen (vrije en gestructureerde lessen);
- Inzetten gedragsvragenlijsten;
- Gesprek(ken) met de ouders/verzorgers en de leerling;
- Diagnostisch onderzoek (aantonen van de onderwijsbeperkingen);
- Begeleidingsadvies en ondersteunen in opzet handelingsplan obv de verkregen informatie;
- Tussentijdse evaluatie en adviezen tot bijstellen handelingsplan;
- Eindmeting, eindadvies met eindrapportage aan school en ouders/verzorgers.

Training voor sociaal langstige leerlingen: VRIENDEN programma

Wat is het Vriendenprogramma?

Het Vriendenprogramma is gericht op de vroege preventie en behandeling van kinderen en jeugdigen met angstklachten. Het is gericht op het vergroten van de emotionele veerkracht en het zelfvertrouwen van kinderen en jeugdigen en het aanleren van vaardigheden om hun problemen op te lossen en moeilijke situaties aan te pakken. Dit beschermt hen tegen toekomstige stress.

Wij bieden deze training zelf ook aan. Voor de aanvraag van de training door het Samenwerkingsverband kan gekozen worden als het beter voor de leerling is deze door externen aan te bieden.

Training fysieke weerbaarheid: ROTS & WATER methodiek

Wat is een Rots & Water training?

Rots en Water is een unieke psycho- fysieke sociale weerbaarheids training. De term Rots en Water staat voor standvastigheid en flexibiliteit. Deze elementen zijn terug te vinden in de Oosterse gevechtskunsten zoals Karate en Tai-Chi. Psycho- fysiek wil zeggen dat momenten van fysieke actie worden afgewisseld met momenten van zelfreflectie, kringgesprekken en schriftelijke reflecties.

De methodiek richt zich op het vergroten van sociale vaardigheden, zelfbeheersing, zelfreflectie en zelfvertrouwen. Bij Rots en Water wordt de leerling weerbaar. Weerbaar zijn werkt preventief. Leerlingen leren op een goede manier voor zichzelf opkomen in verschillende situaties. Aan leerlingen wordt geleerd om stevig te staan, grenzen aan te geven, rekening te houden met de grenzen van een ander en in actie te komen als dat nodig is. De kans is groot dat pesten, intimidatie, misbruik en geweld stopt als ze weten hoe ze in een vervelende situatie beter kunnen reageren.

Doelgroep

Alle leerlingen van het eerste jaar krijgen een rots en watertraining van 15 bijeenkomsten. Na deze training krijgt een geselecteerde groep een vervolgtraining rots en water om deze leerlingen nog weerbaarder te maken.

Doelstelling

Jongeren emotioneel meer stabiel maken. Door de leerlingen vaardigheden te leren die hen steviger maken in hoofd en lichaam, krijgen zij meer zelfvertrouwen. Daardoor kunnen zij hun eigen gedrag en emoties beter reguleren.

4.2 Ondersteuning in de thuissituatie

Team Jeugd

Ouders of verzorgers en leerlingen kunnen een beroep doen op de medewerker van Team Jeugd die op bepaalde tijden op school aanwezig is. Zij zal kunnen inventariseren of- en hoe er externe hulp kan worden ingezet. Zij kan worden ingeschakeld bij dringende pedagogisch-/maatschappelijke problemen in de thuissituatie. Zij kan doorverwijzen naar andere hulpverlening. Ook kan zij aan ouders zelf kortdurende hulpverlening leveren (richtlijn max vijf gesprekken) en kan worden benaderd bij vragen over toekomstig begeleid wonen, vrijetijdsbesteding e.d. Zij onderhoudt contacten met de diverse maatschappelijke instanties.

De maatschappelijk werkende kan tevens begeleidingsgesprekken voeren met leerlingen.

4.3 Grenzen aan de ondersteuning

Helaas zijn er grenzen aan de ondersteuning die onze school kan bieden. Indien de onderwijs- en opvoedbehoefte van de leerling de mogelijkheden van onze basis- en extra ondersteuning te boven gaan, kunnen wij binnen onze school geen passende onderwijsplaats bieden. In overleg met ouders en leden van de toewijzingscommissie ondersteuningsaanbod wordt dan bekeken of deze leerling kan worden doorgeleid naar één van de scholen binnen ons samenwerkingsverband die de ondersteuningsmogelijkheden wel in huis heeft, dan wel dat een plaatsing in de bovenschoolse Flexvoorziening of het Speciaal Onderwijs voor deze leerling meer voor de hand ligt.

Bovenschoolse onderwijs- en zorgvoorziening: FLEX-trajecten, locatie Colijnlaan te Delft

Wat zijn FLEX-trajecten op de locatie Colijnlaan Delft?

In de praktijk blijkt dat er jongeren in het regulier onderwijs zitten, die ernstige gedragsproblemen laten zien, zonder dat deze direct te herleiden zijn tot een geclassificeerde stoornis. Het is dus niet duidelijk of deze leerlingen binnen de criteria van het speciaal onderwijs vallen. Wanneer het gedrag van deze leerlingen een reële bedreiging vormt voor de veiligheid van leerkrachten, medeleerlingen en/of henzelf, lopen zij het risico te ontsporen.

Daarnaast zijn er leerplichtige leerlingen die om uiteenlopende redenen niet naar school gaan en thuiszitten. Gedragsproblemen op school en een moeilijke thuissituatie zijn factoren die hier een rol in kunnen spelen. In veel gevallen is het niet meer mogelijk voor deze leerlingen om terug te keren naar hun oude school.

De trajecten bieden ondersteuning aan leerling, stamschool en ouders/verzorgers om langdurige thuiszitters weer in het onderwijs te krijgen en leerlingen die (dreigen te) ontsporen binnen het regulier onderwijs letterlijk weer 'op de rails' te krijgen.

Onderwijs- en zorgprogramma

Het onderwijs- en zorgprogramma wordt uitgevoerd op de locatie van de JC Pleysierschool, lesplaats Delft. Leerlingen worden, afhankelijk van het meest passende traject, vanuit de stamschool geplaatst in deze bovenschoolse onderwijs- en zorgvoorziening. De trajectduur is afhankelijk van de doelstellingen die in overleg met leerling, stamschool, ouders/verzorgers en eventueel hulpverleners worden bepaald.

Naast het geven van onderwijs, wordt in de trajecten veel aandacht besteed aan gedragsregulatie en het aanleren van sociale vaardigheden. Voor leerlingen die langdurig hebben thuisgezeten wordt gewerkt aan dagritme, structuur en het wennen aan het volgen van lessen.

Er is veel persoonlijke aandacht en begeleiding in kleinschalige klassen. Er wordt gewerkt met duidelijke regels en afspraken. Afhankelijk van de geformuleerde doelstellingen kan tijdens de plaatsing nader onderzoek plaatsvinden naar gedrag en persoonlijkheid. In een aantal gevallen wordt ook geïndiceerde hulpverlening gestart. Soms blijkt uit het onderzoek en de hulpverlening dat speciaal onderwijs beter past bij de leerling. In dat geval wordt een indicatie aangevraagd bij de Commissie van Indicatiestelling (CvI). Aan het einde van het traject bekijkt de JC Pleysierschool, lesplaats Delft, samen met de stamschool van de leerling en de partners binnen het SWV VO Delft, welke school het meest geschikt is voor de leerling. Daarbij bestaat de mogelijkheid dat de leerling terugstroomt naar de eigen school, een frisse start maakt op een nieuwe school of geplaatst wordt op een cluster 4 school.

Doelstellingen bij plaatsing in deze FLEX-trajecten

- Het bevorderen van de veiligheid en beheersbaarheid van de veiligheidsproblematiek in het reguliere onderwijs door het creëren van een sterk gereguleerde en corrigerende onderwijssetting voor leerlingen die door hun gedrag de veiligheid van docenten en medeleerlingen negatief beïnvloeden.
- Het realiseren van een onderwijsvoorziening voor leerlingen die ernstige gedragsproblemen vertonen, zonder dat die direct te herleiden zijn tot een geclassificeerde stoornis.
- Bepalen welk type onderwijs het beste past bij een leerling.
- Een leerling weer laten wennen aan het ritme en de regelmaat van naar school gaan.
- Het bieden van een lange durende bovenschoolse ondersteuning aan leerlingen met die niet in aanmerking komen voor een indicatie cluster 4, maar waarbij de onderwijsbehoefte niet door de eigen school kan worden geleverd.

Doelgroep voor een FLEX-traject

Leerlingen kunnen worden aangemeld als:

- De leerling structurele gedragsproblemen vertoont of een thuiszitter is geworden en bekend bij Leerplicht.
- De leerling aantoonbaar meer aandacht en ondersteuning nodig heeft dan de stamschool kan bieden.
- Er (vooralsnog) geen sprake is van een geclassificeerde stoornis.
- Er nog geen indicatietraject voor cluster 4 is opgestart.
- Het onderwijsniveau van de leerling niet boven het VMBO-T uitstijgt.

5 Organisatie van de onderwijs ondersteuningsstructuur

5.1 Zorgstructuur

1° lijns zorg

Verantwoordelijkheid ligt bij de mentor.

2° lijns zorg

Verantwoordelijkheid ligt bij het BegeleidingsTeam

Het BT bestaat uit de zorgcoördinator, de orthopedagoog, de coördinator sociale vaardigheden, de medewerker Teamjeugd en BPO'ers cluster 3 en 4. Het zorgteam kan ondersteund worden door een lid van de directie.

Het BT functioneert t.b.v. alle (zorg)leerlingen.

Met zorg aan zorgleerlingen bedoelen we het geven van pedagogische-, didactische-, en/of sociaal- emotionele begeleiding en ondersteuning aan leerlingen. Rekening houdend met de capaciteiten van de leerlingen wordt het proces zo succesvol mogelijk begeleid en eventueel afgesloten. De zorg kan van algemeen- tot zeer specifiek zijn.

Het BT functioneert t.b.v. leerkrachten.

We bedoelen hiermee de ondersteuning en begeleiding van de leerkrachten die met de zorgleerlingen moeten werken. Hiermee bereiken we niet alleen dat het welbevinden van de leerling positief beïnvloed wordt, maar ook dat de kwaliteit van de zorguitvoerende leerkracht professioneler wordt.

Het BT functioneert t.b.v. de ouders/verzorgers van de leerlingen.

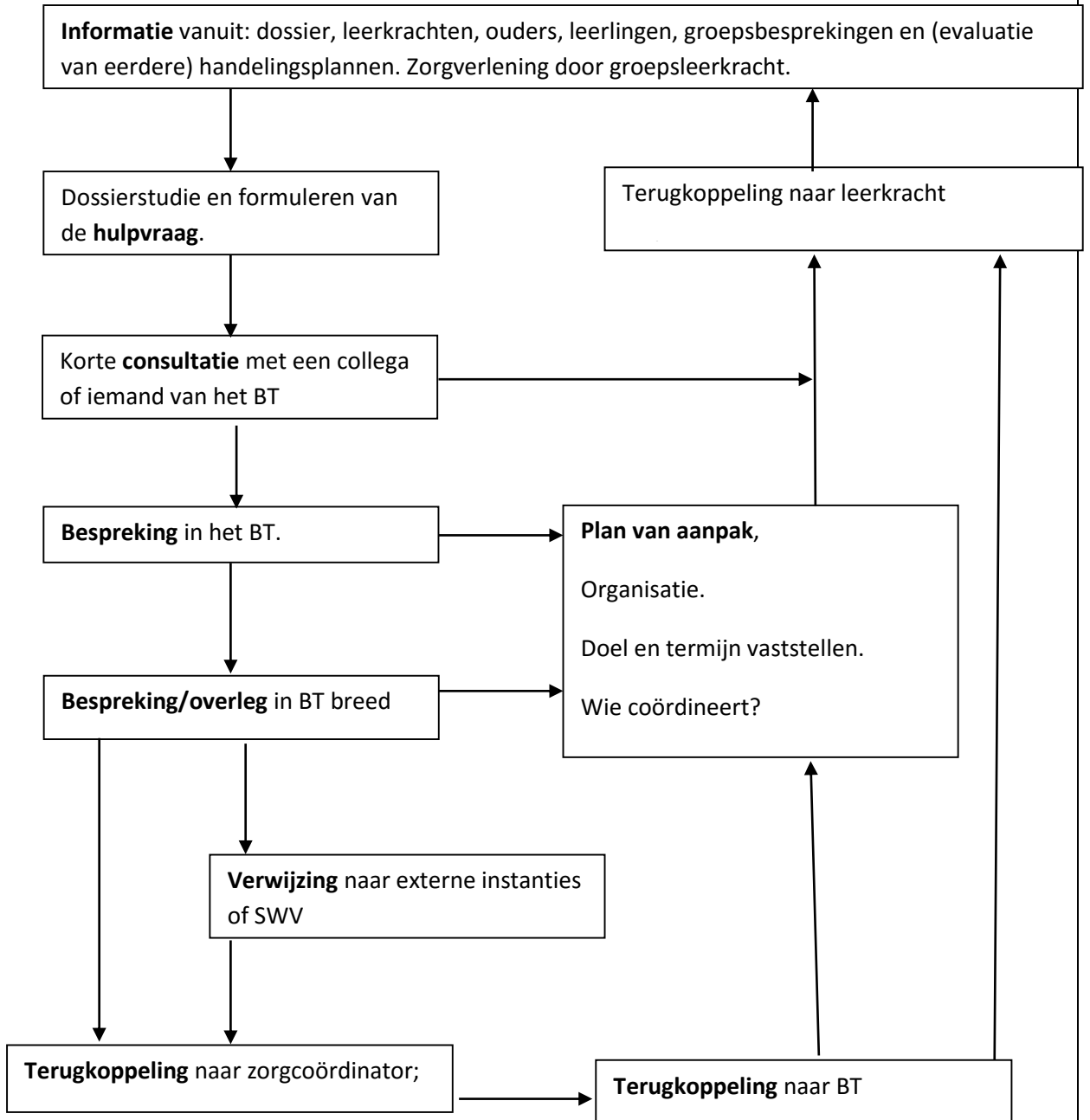
We bedoelen hiermee dat de ouders ook een actieve rol kunnen hebben bij de begeleiding van de leerlingen, dan wel ondersteuning/hulp vinden voor hun problemen of vragen inzake de zorg voor hun zoon/dochter.

BT breed:

In dit overleg kan het BT worden aangevuld met de leerplichtambtenaar, schoolarts, politie, Bureau Jeugd, lid van het SWV en eventuele andere externen.

Taken zijn: consultatie/ advies, toeleiden naar externe zorg en afstemming zorg.

Zorgstructuur in schema

5.2 Functionarissen binnen de school

Voor de ondersteuning bij het uitvoeren van de preventieve en (licht) curatieve interventies heeft de school de onderstaande deskundigheid in huis	
Directeur	Dhr. W. van Beukering
Zorgcoördinator	Mevr. J. Derwort
Coördinator Onderwijs	Mevr. S. van Raamt
Adjunct directeur	Hr. H. Bok
Orthopedagoge	Mevr. J. van der Laan
Vertrouwenspersoon	Mevr. L. Reekers / Hr. H. Bok
Coördinator sociale vaardigheid (basistraining)	Mevr. S. Dijkshoorn
Coördinator uitstroom	Mevr. L. Reekers
Coördinator praktijkvakken	Mevr. M. Lommers
Coordinator stage	Mevr. G. Bisschop
Extra RT zorgarrangementen leren	Mevr. C. van der Burg
Coördinator ICT	Mevr. S. de Raat
Coördinator coaching	Hr. T. van Os
Coordinator veiligheid en Arbo	Mevr. I. Hoppener
Mederwerker GGZ, schoolarts	Mevr. I. van Koppen
Politie	Wijkagent

5.3 Inzet van specialisten vanuit de expertisepool

De school werkt samen met specialisten vanuit het SWV en de ketenpartners als de ondersteuningsbehoeften van de leerling de eigen mogelijkheden van de school overstijgen	
Extra ondersteuning op gebied van onderwijs of gedrag	
• Gedragswetenschappers SWVVO Delft	Mevr. T. Klooster, Mevr. K. Verhulst, Mevr. L. Bras
• Specialisten vanuit cluster 2	
• Specialisten vanuit cluster 3	Mevr. S. de Jong
• Specialisten vanuit cluster 4	Mevr. I. Mulder
Extern aangestelde onderwijsspecialisten: zoals daar zijn: Medewerkers schuldhulpverlening, verslavingszorg, tolken, etc.	

5.4 Samenwerking

Binnen ons samenwerkingsverband en voor onze school geldt
De school werkt binnen het samenwerkingsverband samen aan een effectieve ondersteuningsstructuur
De school is op diverse niveaus vertegenwoordigd binnen het samenwerkingsverband.
Het SOP voldoet tenminste aan het overeengekomen niveau van basisondersteuning.
De school concretiseert en operationaliseert het onderwijs- en zorgbeleid, binnen de kaders van het SOP.
De school komt de werkafspraken na die zijn vastgelegd in het SOP.
De school levert een actieve bijdrage aan het versterken van de onderwijszorgstructuur binnen de schoollocatie en tussen de schoollocaties in het samenwerkingsverband VO Delfland.
Het SOP van de school maakt deel uit van een dekkend regionaal aanbod aan onderwijsondersteuning.
De school informeert jaarlijks het samenwerkingsverband over het rendement van de geboden ondersteuning en begeleiding.
De school legt jaarlijks verantwoording af over de besteding van de toegekende ondersteuningsmiddelen.

5.5 Kwaliteitsbeleid op gebied van zorg en ondersteuning

Voor onze school geldt
De school voldoet aan de indicatoren in het waarderingskader van de Inspectie.
De school formuleert doelen voor het ondersteuningsaanbod binnen de school en beschrijft hoe zij die doelen wil realiseren.
De school heeft de medezeggenschap op het SOP conform de WMR geregeld.
De school registreert welke ondersteuning en begeleiding zij aan leerlingen met (extra) onderwijs- en/of opvoedbehoeften bieden.
De school evalueert met leerling en ouders de inzet en de opbrengsten van de ondersteuning en begeleiding aan de hand van het handelingsplan/ontwikkelperspectief.
Het rendement van de genomen ondersteuningsmaatregelen wordt bewaakt door de zorgcoördinator onder eindverantwoordelijkheid van de directie.
Rapportage over het rendement vindt plaats volgens een binnen de school vastgesteld format.
De school evalueert jaarlijks de effectiviteit van de ondersteuningsstructuur.
De school evalueert jaarlijks met de kernpartners de inzet en opbrengst van de ondersteuning en begeleiding.
De school evalueert jaarlijks of de ondersteuningsmiddelen goed zijn ingezet.
De school gebruikt de evaluaties van effectiviteit en rendement als basis voor een bijgestelde werkagenda en/of SOP.